

SVENSKA FOLKETS VAL AV ENERGIKÄLLOR

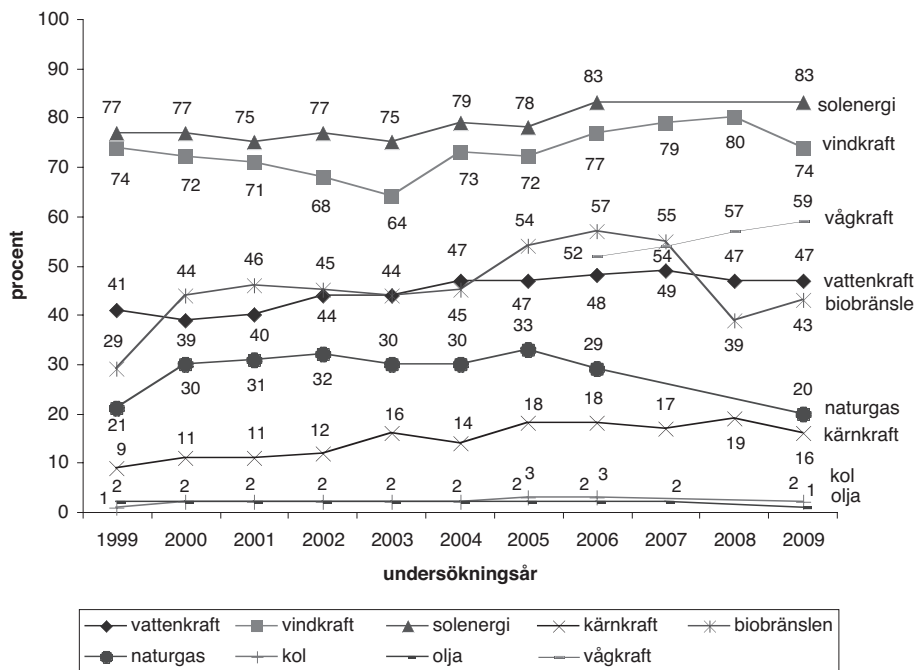
PER HEDBERG

I propositionen ”En sammanhållen klimat- och energipolitik” redovisar regeringen sin syn på hur den svenska energiförsörjningen skall tryggas och effektiviseras under den närmaste framtiden.¹ Regeringen föreslår bland annat en kraftig utbyggnad av förnybar energi, och då främst vindkraft. Fram till 2020 är målet att el-produktion från vindkraft skall uppgå till 30 TWh. Utbyggnaden av den svenska vindkraften har accelererat under senare år. Sedan 2006 har el-produktionen från vindkraft mer än fördubblats. Men fortfarande är vindkraftens andel av den totala nettoproduktionen av el i Sverige förhållandevis blygsam. 2009 stod vindkraften för 2 procent av den totala el-produktionen, motsvarande 2,5 TWh. De två dominerande energikällorna för produktion av el i Sverige är fortfarande vattenkraft (49 procent) och kärnkraft (37 procent).² Propositionen innebär också en förändring av svensk kärnkraftspolitik. Regeringen ser kärnkraften som ”en viktig del av svensk elproduktion under överskådlig tid”. Därför vill man förändra nuvarande lagstiftning för att möjliggöra att nya kärnkraftsreaktorer får byggas och att de 10 reaktorer som nu är i drift får ersättas med 10 nya reaktorer på befintliga platser. Förslaget till en fortsatt användning av kärnkraften och förslaget att tillåta att nya reaktorer ersätter de gamla motiveras bland annat av klimatförändringarna och av att kärnkraften innebär låga utsläpp av växthusgaser. De rödgröna partierna har i en gemensam överenskommelse om energipolitiken motsatt sig regeringens förslag om tillstånd för nya kärnkraftverk. Istället vill man se en successiv utfasning av kärnkraften i takt med att den kan ersättas av förnybara energikällor och av energieffektivisering.³

De politiska regeringsalternativen har alltså delvis olika inställning till hur energiproduktionen skall tryggas i Sverige under den närmaste framtiden. Frågan som ställs i det följande är hur svenska folket ser på vilka energikällor vi i Sverige skall satsa på i framtiden. Vilka prioriteringar görs och kan vi finna skillnader mellan olika samhällsgrupper när det gäller preferensordning och åsikter om hur mycket vi skall satsa på olika energikällor i framtiden? Vill exempelvis kvinnor satsa på ett annat energisystem jämfört med män, prioriterar unga andra energikällor än äldre, vilka skillnader finns mellan hög och lågutbildade när det gäller vilka energisystem vi skall satsa på? I SOM-undersökningarna har det sedan 1999 ställts en fråga om hur mycket vi i Sverige skall satsa på olika energikällor. I figur 1 redovisas andelen svarande som vill *satsa mer* på respektive energikälla.⁴

Figur 1 Andel som vill satsa mer på olika energikällor 1999 – 2009 (procent)

fråga: ”Hur mycket bör vi i Sverige satsa på /...energislag.../ under de närmaste 5-10 åren?”

Kommentar: Procenten har beräknats bland svars personer som besvarat frågan om respektive energislåg.

Resultaten visar att en övervägande majoritet av svenska folket sedan 1999 önskar satsa mer på solkraft och på vindkraft. 2009 vill drygt fyra femtedelar (83 procent) satsa mer på solkraft och knappt tre fjärdedelar (74 procent) satsa mer på vindkraft.⁵ Sedan mätseriens start har stödet för dessa båda energikällor varit starkare än för någon annan energikälla. Ytterligare en förnybar energikälla som svenska folket vill satsa mer på är vågkraft. I den senaste mätningen svarar 59 procent att de önskar se en större satsning på vågkraft. Efter sol, vind och vågor finner vi det största stödet för vattenkraft och biobränslen. Sedan 1999 har stödet för vattenkraften varit förhållandevis stabilt. Som lägst har det varit 39 procent (2000) och som högst 49 procent (2007). I den senaste mätningen 2009 är det 47 procent som vill satsa mer på vattenkraft. Stödet för en ökad satsning på biobränslen har varit mer varierande. Från toppnoteringarna 2005-2007 har stödet för en ökad satsning på biobränslen sjunkit tillbaka. 2009 önskar 43 procent satsa mer på biobränslen. Ungefär en

tredjedel har under i stort sett hela mätperioden önskat satsa mer på naturgas, men i den senaste mätningen har stödet för en satsning på naturgas minskat. I 2009 års undersökning är det en femtedel (20 procent) som vill satsa mer på naturgas.⁶ En ökad satsning på kärnkraft har ett svagt stöd bland svenska folket. 2009 önskar 16 procent att det satsas mer på kärnkraft. Men stödet för att satsa mer på kärnkraften har ökat över tid, från 9 procent 1999 till 16 procent 2009. Svenska folket vill inte se någon satsning på kol och olja. Vid samtliga mättillfällen är dessa två energikällor de mest impopulära och finner endast stöd hos några få procent av befolkningen. Resultaten visar tydligt att svenska folket prioriterar ett framtida svenskt energisystem som innehåller en ökad satsning på förnybara energikällor som sol-, vind- och vågkraft framför en satsning på ändliga energikällor som kol, olja och kärnkraft.⁷

Även om svenska folkets rangordning av vilka energikällor vi skall satsa på är tydlig, kan rangordningen vara en annan i olika samhällsgrupper. Frågan är om olika sociala och politiska grupper gör olika prioriteringar när det gäller framtidens energikällor? Resultaten från SOM-undersökningen 2009 visar att rangordningen av de 9 olika energikällorna vi frågar om är i stort sett densamma oavsett social och politisk bakgrund. Sol och vind rangordnas som 1:a och 2:a medan kol och olja rangordnas som 8:a och 9:a i samtliga grupper. Vågkraft kommer nästan undantagslöst på tredjeplats i samtliga grupper. De omkastningar som kan noteras gäller mittenspannet, d v s vilka energikällor som prioriteras som nummer 4, 5, 6 och 7 och gäller ordningen mellan vattenkraft, biobränslen, kärnkraft och naturgas. Det råder alltså en hög grad av konsensus kring rangordningen av energikällorna mellan personer från olika samhällsgrupper. Rangordningen av vilka energikällor man vill satsa mer på utgör ett grovt mått på hur man i olika samhällsgrupper vill se ett framtida svenskt energisystem. Vi vet dock att det finns stora åsiktsmässiga skillnader till olika energikällor i olika samhällsgrupper, inte minst i frågan om kärnkraft.⁸ I tabell 1 och 2 redovisas andelen som vill satsa mer på de nio energikällorna i olika sociala respektive politiska grupper. Resultaten är från SOM-undersökningen 2009.⁹

Kön

Män och kvinnors prioriteringar av vilka energikällor som Sverige skall satsa på är snarlika. Både män och kvinnor rangordnar solenergi högst följt av vindkraft, vågkraft, vattenkraft och biobränslen. I botten återfinns både bland män och kvinnor satsningar på kol och olja. Rangordning av energikällorna skiljer sig på en punkt, kvinnor rangordnar naturgas (plats 6) framför kärnkraft (plats 7) medan män gör vice versa. Resultaten i tabell 1 visar att de åsiktsmässiga skillnaderna mellan män och kvinnor är små när det gäller vilka energislag vi skall satsa mer på i framtiden. När det gäller kärnkraften vet vi sedan lång tid tillbaka att män är mer positiva än kvinnor. Bland kvinnor vill 7 procent satsa mer kärnkraft medan motsvarande andel bland män är 25 procent. Den största åsiktsmässiga skillnaden återfinns för vågkraft (18 procentenheter) och beror på att kvinnor i betydligt större utsträck-

Tabell 1 Satsa mer på olika energislag efter sociala bakgrundsvariabler (procent)

	vattenkraft	vindkraft	solenergi	kärnkraft	bibränsle	naturgas	kol	olja	vågkraft
<i>kön</i>									
kvinnor	44	76	84	7	40	22	2	1	50
män	50	72	82	25	46	19	1	1	68
<i>ålder</i>									
16-30	54	73	77	9	38	16	3	2	52
31-60	45	79	86	18	47	22	2	1	65
61-85	46	66	80	18	38	20	0	0	53
<i>utbildning</i>									
grundnivå	50	67	78	12	35	19	3	2	46
mellanivå	49	71	80	16	43	21	2	1	56
universitet/högskola	42	80	88	18	46	20	0	0	70
<i>bostadsort</i>									
ren landsbygd	44	72	84	12	43	21	3	1	60
mindre tätort	46	72	79	16	41	18	1	1	57
stad, större tätort	48	75	84	17	43	20	1	1	59
de tre storstäderna	47	76	81	17	43	21	1	1	61
<i>riksområde</i>									
stockholms län	48	73	82	21	41	23	2	2	57
östra mellansverige	39	77	81	14	41	20	1	0	56
småland & gottland	54	76	83	17	41	19	1	1	59
sydsverige	48	68	80	21	42	18	1	0	58
västsverige	52	73	83	14	45	22	3	2	68
norra mellansverige	51	76	87	11	42	21	1	1	50
mellersta norrland	29	77	82	12	42	19	3	2	63
övre norrland	42	82	85	12	48	15	0	0	64
<i>familjeklass</i>									
arbetarhem	51	73	80	12	38	21	2	1	51
jordbrukarhem	40	69	87	7	53	24	0	0	42
tjänstemannahem	42	77	86	18	46	20	1	1	68
högre tjänstemannahem	43	75	89	24	43	22	0	1	68
företagarhem	53	67	83	32	50	16	3	1	66
samtliga	47	74	83	16	43	20	2	1	59

Kommentar: Frågeformulering redovisas i figur 1. När det gäller utbildning avser grundnivå personer som ej fullgjort eller endast har grundskola eller motsvarande obligatorisk skola.

ning än män säger sig inte ha någon uppfattning om vågkraft (35 procent jämfört med 16 procent).¹⁰

Ålder

Även i olika åldersgrupper är rangordningen av energislagen förhållandevis lika och följer den rangordning som befolkningen i sin helhet gör. Men små skillnader finns. Exempelvis rangordnar unga personer vattenkraft högre och vågkraft lägre än äldre och personer mellan 31 och 60 år rangordnar biobränslen högre och vattenkraften lägre än övriga åldersgrupper. Åsiktsmässigt är solenergi, vindkraft, vågkraft och biobränslen starkast i åldersgruppen 31-60 år. Kärnkraften är svagast och vattenkraften starkast bland de yngsta.

Utbildning

Jämförs energirangordningen mellan låg- och högutbildade finner vi att det finns skillnader på platserna 3, 4 och 5. Högst rangordnar både låg- och högutbildade solenergi följd av vindkraft och lägst rangordnas kärnkraft, kol och olja. Bland lågutbildade kommer vattenkraft på tredje plats, vågkraft på fjärde och biobränslen på femte, medan högutbildade rangordnar vågkraft på tredje plats, biobränslen på fjärde och vattenkraft på femte. Bland högutbildade vill 88 procent satsa mer på solenergi, 80 procent mer på vindkraft, 70 procent mer på vågkraft 46 procent mer på biobränslen och 18 procent mer på kärnkraft. Motsvarande siffror bland lågutbildade är 78 procent för solenergi, 67 procent för vindkraft, 46 procent för vågkraft, 35 procent för biobränslen och 12 procent för kärnkraft. Högutbildade energiprioriterar starkare än lågutbildade. De tar i högre grad ställning och vill inom det flesta energislag satsa mer jämfört med lågutbildade.

Stad-land

Huruvida man bor på landsbygd eller storstad saknar betydelse för rangordningen och för bedömningen av hur mycket som skall satsas på olika energikällor i framtiden.

Riksområde

Rangordningen av energislag bland personer boende i olika delar av landet ser i stort sett ut som på riksplenet. Personer boende i Norrland rangordnar dock biobränslen något högre och vattenkraft något lägre jämfört med övriga. Boende i Syd-Sverige prioriterar kärnkraft något högre och naturgas något lägre än övriga. Kärnkraften är en viktigare komponent i ett framtida energisystem för personer boende i Stockholm (21 procent) och Sydsverige (21 procent) jämfört med övriga landet. Vågkraften står högre i kurs i Västsverige (68 procent) och vindkraften lägre i kurs i Sydsverige (68 procent) jämfört med landet i övrigt.

Tabell 2 Satsa mer på olika energislag efter politiska bakgrundsvariabler (procent)

	vattenkraft	vindkraft	solenergi	kärnkraft	biobränsle	naturgas	kol	olja	vågkraft
<i>partisympati</i>									
V	45	82	84	4	45	17	0	0	73
S	47	76	83	10	41	22	3	2	52
MP	39	79	89	3	46	21	1	0	71
C	29	79	83	5	49	15	2	0	55
FP	52	78	83	18	43	22	0	0	68
KD	53	77	86	20	47	23	4	4	56
M	47	68	83	30	43	20	1	1	61
SD	67	66	81	37	45	18	2	2	59
FI	50	77	91	0	60	32	0	0	57
PP	50	69	71	21	25	15	0	0	56
inget parti	50	78	88	19	43	19	3	0	48
<i>vänster-höger dimension</i>									
klart till vänster	46	82	86	9	43	22	2	3	64
något till vänster	45	80	87	8	45	21	1	0	65
varken eller	48	70	77	12	40	20	2	1	49
något till höger	44	74	84	20	41	18	1	1	61
klart till höger	56	66	83	44	49	25	2	1	66
<i>grön-grå dimension</i>									
klart åt det gröna hållet	45	82	90	7	50	22	2	2	70
något åt det gröna hållet	45	77	85	11	44	22	1	1	59
varken grön eller grå	46	71	79	17	38	17	2	1	51
något åt det grå hållet	55	69	82	34	45	20	1	1	67
klart åt det grå hållet	51	54	70	40	31	20	1	3	54
<i>oro för förändringar i klimatet</i>									
mycket oroande	47	81	89	9	46	20	1	1	62
ganska oroande	47	73	81	18	44	23	2	1	58
inte särskilt/alls oroande	47	56	72	34	31	15	2	1	55
samtliga	47	74	83	16	43	20	2	1	59

Kommentar: Frågeformulering redovisas i figur 1. Måttet på den gröna dimensionen bygger på en fråga om ett miljövänligt samhälle. Frågan är formulerad som ett förslag där svarspersonerna ombeds bedöma om förslaget är mycket bra, ganska bra, varken bra eller dåligt, ganska dåligt eller mycket dåligt. Frågeformulering var: "Satsa på ett miljövänligt samhälle även om det innebär låg eller ingen tillväxt". Skalan från "mycket bra förslag" till "mycket dåligt förslag" har i tabellen omtolkats till yttre punkter på en grön-grå dimension där "mycket bra förslag" motsvarar "klart åt det gröna hållet" och "mycket dåligt förslag" motsvarar "klart åt det grå hållet". Placeringen på vänster-högerdimensionen bygger på en självklassificeringsfråga. Frågan om oro för klimatförändringar lyder: "Om du ser till läget idag, vad upplever du själv som mest oroande inför framtiden", när det gäller "Förändringar i jordens klimat".

Familjeklass

Jämförs arbetarhem med högre tjänstemannahem finner vi att personer i arbetarhem rangordnar vattenkraft och naturgas högre än personer i högre tjänstemannahem och att personer i högre tjänstemannahem rangordnar kärnkraft högre än personer i arbetarhem. De största skillnaderna mellan klasserna återfinns i bedömningarna av hur mycket som skall satsas på vågkraft, kärnkraft, solenergi och vattenkraft. Bland personer i högre tjänstemannahem vill 68 procent satsa mer på vågkraft, 24 procent mer på kärnkraft, 89 procent mer på solenergi och 43 procent mer på vattenkraft. Motsvarande siffror bland personer från arbetarhem är 51 procent, 12 procent, 80 procent och 51 procent.

Partisympati

Jämförs miljöpartisters och moderaters rangordningar av vilka energikällor vi skall satsa på i framtiden visar resultaten i tabell 2 följande: Solenergi har både M- och MP-sympatisörer som första preferens, vindkraft andra preferens, vågkraft rankas som nummer tre, vattenkraft rangordnas som 4:a bland sympatisörer till Moderaterna och som 5:a bland sympatisörer till Miljöpartiet, biobränslen prioriteras som nummer 4 bland miljöpartister och som nummer 5 bland moderater, naturgas hamnar på plats 6 bland MP-sympatisörer och på plats 7 bland M-sympatisörer, kärnkraft prioriteras som sjätte energislag bland sympatisörer till Moderaterna och som sjunde energislag bland sympatisörer till Miljöpartiet. Både olja och kol hamnar i botten bland båda partiernas sympatisörer. Rangordningsmässigt har alltså M- och MP-anhängare likartade energiprioriteringar. Även om rangordningarna av energikällorna inte ger några dramatiska skillnader mellan sympatisörer till de båda partierna så finns naturligtvis olika syn på hur mycket vi skall satsa på olika energikällor. Tydligaste är skillnaderna i synen på kärnkraft, vindkraft, vågkraft och vattenkraft. Miljöpartister fördrar i högre utsträckning vindkraft och vågkraft än moderater. Moderater föredrar i högre utsträckning kärnkraft och vattenkraft än miljöpartister. Bland miljöpartister vill 79 procent satsa mer på vindkraft och 71 procent mer på vågkraft. Motsvarande siffror bland moderater är 68 respektive 61 procent. Bland moderater vill 30 procent satsa mer på kärnkraft och 47 procent mer på vattenkraft. Motsvarande siffror bland miljöpartister är 3 respektive 39 procent.

Vänster-högerideologi

Personer som placerar sig klart till vänster liksom personer som placerar sig klart till höger har solenergi som förstapreferens. Som andrapreferens har personer som placerar sig klart till vänster vindkraft, medan de som placerar sig klart till höger har vindkraften som delad andrapreferens med vågkraft. Vågkraft kommer på tredje plats i rangordningen bland dem som placerar sig klart till vänster. Både personer klart till höger och klart till vänster placerar vattenkraften som fyra, liksom de

placerar biobränslen som femma. Naturgas kommer sexa i rangordningen bland personer som placerar sig klart till vänster medan kärnkraften rangordnas som sju. Bland personer klart till höger är förhållandet det omvända; kärnkraften 6:a och naturgasen 7:a. Kol och olja kommer sist i båda grupperna. De största skillnaderna mellan grupperna gäller synen på kärnkraft, vindkraft och vattenkraft. Bland dem som placerar sig klart till vänster vill 9 procent satsa mer på kärnkraft, 82 procent mer på vindkraft och 46 procent mer på vattenkraft. Motsvarande siffror bland personer som placerar sig klart till höger är 44 procent, 66 procent och 56 procent.

Grön-gråideologi

Grön-gråideologi bygger på en fråga om huruvida vi skall satsa på ett miljövänligt samhälle även om det innebär låg eller ingen tillväxt.¹¹ Personer som svarat att det är ett bra förslag har tolkats stå åt det gröna hållet medan personer som anser att det är ett dåligt förslag har tolkats stå åt det gråa hållet. Solenergi, vindkraft och vågkraft rangordnas högst av både dem som placerar sig klart åt det gröna hållet och bland dem som placerar sig klart åt det gråa hållet, liksom olja och kol rangordnas sist. I övrigt skiljer sig rangordningen något åt. Personer som placerar sig klart åt det gröna hållet har biobränslen på fjärde plats, vattenkraft på femte, naturgas på sjätte och kärnkraft på sjunde plats. Personer som placerar sig klart åt det gråa hållet har vattenkraft på fjärde plats, kärnkraft på femte, biobränslen på sjätte och naturgas på sjunde plats. Bland personer som placerar sig klart åt det gröna hållet vill 90 procent satsa mer på solenergi, 82 procent mer på vindkraft, 70 procent mer på vågkraft och 51 procent mer på biobränslen. Motsvarande siffror bland dem som placerar sig klart åt det gråa hållet är 70 procent när det gäller solenergi, 54 procent när det gäller vindkraft, 54 procent när det gäller vågkraft och 31 procent när det gäller biobränslen. Den största skillnaden mellan grupperna gäller hur mycket som skall satsas på kärnkraften i framtiden. Bland personer som placerar sig klart åt det gröna hållet vill endast 7 procent satsa mer på kärnkraft, motsvarande siffra bland personer som placerar sig klart åt det gråa hållet är 40 procent.

Oro för förändringar i klimatet

Jämförs gruppen som är mycket oroad för förändringar i klimatet med gruppen som inte är särskilt eller inte är alls oroad för förändringar i klimatet finner vi att rangordningen är identisk av de fyra första energikällorna. I båda grupperna rangordnas solenergi först, vindkraft på andra plats, vågkraft på tredje och vattenkraft på fjärde plats. Olja och kol rangordnas sist i båda grupperna. Bland personer som *inte* oroas över klimatförändringar rangordnas kärnkraften som femma, biobränslen som sexa och naturgas som sju. Bland personer som är mycket oroad för klimatförändringar rangordnas biobränslen som femma, naturgas som sexa och kärnkraft som sju. De största skillnaderna återfinns i synen på hur mycket vi skall satsa på

vindkraft, solenergi, biobränslen och kärnkraft. Bland dem som är mycket oroade för förändringar i klimatet vill 81 procent satsa mer på vindkraft, 89 procent mer på solenergi och 46 procent mer på biobränslen. Motsvarande siffror bland dem som inte oroar sig för klimatförändringar var 56, 72 respektive 31 procent. Bland personer som inte oroas för klimatförändringar önskar 34 procent att det satsas mer på kärnkraften än vad som görs idag. Bland personer som är mycket oroade för klimatförändringar är motsvarande siffra klart lägre, 9 procent.¹²

Summering

I ett framtida energisystem vill en stor majoritet bland svenska folket se mer av förnybara energikällor. Det gäller framförallt solenergi och vindkraft, men också vågkraft. Framför ökade satsningar på kärnkraften ser man hellre att det satsas mer på vattenkraft, biobränsle och naturgas. Mycket få vill se ökade satsningar på kol och olja. Vid en jämförelse av hur olika energislag rangordnas i olika samhällsgrupper återfinns vi stora överensstämmelser. Med små omkastningar görs i det närmaste samma rangordning i samtliga samhällsgrupper. Det är svårt att finna att olika bakgrundsfaktorer spelar en större roll för preferensordningen av vilka energislag ett framtida energisystem bör innehålla. Men liknande preferensordningar i olika samhällsgrupper kan dölja stora åsiktsskillnader till enskilda energikällor. Ett exempel är inställningen till kärnkraften. När det gäller kärnkraften återfinns tydliga kopplingar mellan åsiktsstrukturering i frågan och olika sociala och politiska bakgrundsfaktorer som exempelvis kön, ålder, partisympati och vänster-högerideologi.

Noter

- ¹ Regeringens proposition 2008/09:163.
- ² Energimyndigheten 2010.
- ³ Överenskommelse om energipolitiken mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, 2010.
- ⁴ Undersökningen om svenska folkets inställning i energifrågor ingår i forskningsprojektet "Energiopinionen i Sverige" som finansieras av Energimyndigheten.
- ⁵ Se Hedberg och Holmberg 2010a och Hedberg och Holmberg 2010b.
- ⁶ Frågan om naturgas ställdes ej i 2007 och 2008 års undersökning, vilket innebär att vi inte kan uttala oss om tillbakagången varit successiv eller om det varit en mer drastisk tillbaka gång från ett år till ett annat.
- ⁷ Motsvarande bild framträder då vi ser på vilka energikällor svenska folket helt vill avstå ifrån. Andelen som helt vill avstå från energikällan var i 2009 års undersökning: kol 47 procent, olja 30 procent, kärnkraft 16 procent, naturgas

7 procent, biobränslen och vågkraft 2 procent, vind- och solkraft 1 procent och vattenkraft 0 procent.

- ⁸ Se Sören Holmbergs kapitel om opinionen i kärnkraftsfrågan.
- ⁹ Se även Hedberg och Holmberg 2010b.
- ¹⁰ Om procentbasen istället för samtliga svarspersoner begränsas till att utgöras av personer som har en uttryckt åsikt i frågan kvarstår faktum att män i något högre utsträckning vill satsa mer på vågkraft än kvinnor, men skillnaden är nu bara 4 procentenheter.
- ¹¹ Måttet på den gröna dimensionen bygger på en fråga om ett miljövänligt samhälle. Frågan är formulerad som ett förslag där svarspersonerna ombeds bedöma om förslaget är mycket bra, ganska bra, varken bra eller dåligt, ganska dåligt eller mycket dåligt. Frågeformulering var: ”Satsa på ett miljövänligt samhälle även om det innebär låg eller ingen tillväxt”. Skalan från ”mycket bra förslag” till ”mycket dåligt förslag” har i tabellen omtolkats till ytterpunkter på en grön-grå dimension där ”mycket bra förslag” motsvarar ”klart åt det gröna hållet” och ”mycket dåligt förslag” motsvarar ”klart åt det gråa hållet”.
- ¹² Regeringens har öppnat upp för en fortsatt användning av kärnkraften under överskådlig tid och att tillåta att gamla reaktorer ersätts med nya. Ett av motiven till detta är hotet mot klimatet och att kärnkraften endast genererar små utsläpp av växthusgaser. Resultaten visar att denna motivbild för en ytterligare satsning på kärnkraften inte slagit igenom i folkopinionen.

Referenser

- Energimyndigheten 2010. *Vindkraftsstatistik 2009*. ES 2010:03 (www.energimyndigheten.se/Global/Press/Pressmeddelanden/Vindkraftsstatistik%202009.pdf)
- Hedberg, Per och Holmberg, Sören 2010a. *Åsikter om energi och kärnkraft*. Göteborg: SOM-institutet.
- Hedberg, Per och Holmberg Sören 2010b. *Svenska folket åsikter om olika energikällor 1999-2009*. Göteborg: SOM-institutet.
- Holmberg, Sören 2010. *Stiltje på kärnkraftsfronten*. Denna volym.
- Proposition 2008/09:163 (www.sweden.gov.se/content/1/c6/12/27/85/65e0c6f1.pdf)
- Överenskommelse om energipolitiken mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet 2010*. (www.rodgron.se/wp-content/uploads/2009/08/090322_overenskommelse_energipolitiken1.pdf)